

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

**แนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง**
**GUIDELINES FOR MANAGERIAL SUPPORTING OF DUAL VOCATIONAL
EDUCATION OF ADMINISTRATORS UNDER LAMPANG
VOCATIONAL EDUCATION**

¹กัมปนาท คำอินบุตร, และ ²ปณตนนท์ เทียรประภากุล

¹Kampanat Khaminbud, and ²Panatanon Thienpraphakul

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

¹Master of Education Program in Educational Administration, Lampang Rajabhat University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: Naraknat.cute@gmail.com

Received: 2024-05-17

Revised: 2024-08-07

Accepted: 2024-11-07

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง และ 2) หาแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง จำนวน 254 คน และกลุ่มเป้าหมายในการตรวจสอบร่างแนวทางฯ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ประเด็นการสนทนากลุ่มและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพปัจจุบันของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นด้านการนำ เป็นลำดับที่หนึ่ง ($PNI_{modified} = 0.67$) ด้านการควบคุม เป็นลำดับที่สอง ($PNI_{modified} = 0.66$) ด้านการจัดองค์กร เป็นลำดับที่สาม ($PNI_{modified} = 0.65$) และด้านการวางแผน เป็นลำดับที่สี่ ($PNI_{modified} = 0.62$)

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

2) ผลการหาแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ประกอบด้วย 28 แนวทาง ได้แก่ ด้านการวางแผน จำนวน 7 แนวทาง ด้านการจัดองค์การ จำนวน 6 แนวทาง ด้านการนำ จำนวน 9 แนวทาง และด้านการควบคุม จำนวน 6 แนวทาง

คำสำคัญ: แนวทางการส่งเสริม; การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study examine the existing and preferred state of Dual Vocational Education management with in educational institutions associated with Lampang Vocational Education. 2) to find the guidelines for enhancing Dual Vocational Education management among school administrators affiliated with vocational education in Lampang province. A case study of the ideal and actual conditions is conducted using 254 employees of vocational education colleges and Seven experts made up the sample group that Lampang Vocational Education, Lampang evaluated for the appropriation of the development of dual vocational education of administrators. The instruments employed for data collection consisted of questionnaire regarding the current conditions that are often requested and presented in the Dual Vocational Education of Lampang Province Vocational Educational Institutions, group discussion points and group discussion recordings. The study included an analysis of the percentages, means, standard deviations, Priority needs Index and Content.

The findings of the study revealed the present and preferred circumstances pertaining to the shared management of vocational education in educational institutions associated with vocational education in Lampang province. In general, the present state is moderate, and the desired state is exceptionally high. The required needs index values for Leadership are first ($PNI_{modified} = 0.67$) Controlling are second ($PNI_{modified} = 0.66$) third in organizing ($PNI_{modified} = 0.65$) and Planning was four ($PNI_{modified} = 0.62$). The study on Guidelines for Managerial Supporting of Dual Vocational Education by administrators under Lampang Vocational Education yielded a total of 28 approaches. These approaches were categorized as follows: 1) 7 planning approaches; 2) 6 organizing approaches; 3) 9 leading approaches; and 4) 6 controlling approaches.

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

Keywords: Guidelines for the Promoting; Management of Dual Vocational Education; Educational Institution Administrators

บทนำ

ตามที่แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) ได้กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน 6 ยุทธศาสตร์ โดยยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะทักษะ และคุณลักษณะที่สำคัญ จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และตรงกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (Office of the Education Council, 2017) โดยจากรายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพและเอกลักษณ์แรงงานอาชีวศึกษาไทยใน 3 อุตสาหกรรมหลัก: การวิเคราะห์ผ่านแผนที่เส้นทางการก้าวเข้าสู่แรงงานอาชีวศึกษาไทย ภายใต้แนวคิดความปกติใหม่ ของ (Thianthai et al, 2022) พบว่า สิ่งที่ต้องพัฒนาต่อไปเพื่อให้อาชีวศึกษามีภาพลักษณ์ที่ดีในสังคม คือ การเพิ่มการประชาสัมพันธ์ความสำเร็จและจุดแข็งของนักเรียนและแรงงานอาชีวศึกษาผ่านสื่อหลากหลายรูปแบบที่ไม่ใช่แค่ข่าวโทรทัศน์ การพัฒนาสถาบันอาชีวศึกษาให้มีความเฉพาะทางจนมีชื่อเสียงระดับโลก และการสร้างความผูกพันระหว่างอาชีวศึกษากับชุมชนผ่านการส่งเสริมให้อาชีวศึกษากับชุมชนร่วมมือกันพัฒนาพื้นที่ของตนเอง

ทั้งนี้แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2566 – 2570 ได้กำหนดพันธกิจว่าผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งความเป็นเลิศ สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งอนาคต โดยมีเป้าหมายหลัก คือ ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะสูง ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งอนาคต และเสริมสร้างศักยภาพคนทุกช่วงวัยในทุกมิติ โดยระบุว่าต้องพัฒนาครูอาชีวศึกษายุคใหม่ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานฝีมือแรงงานและมาตรฐานอาชีพเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการในสาขาที่ตนเองสอน โดยมีเป้าประสงค์คือ ครูอาชีวศึกษายุคใหม่มีคุณภาพที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานฝีมือแรงงานและมาตรฐานอาชีพเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการในสาขาที่ตนเองสอน (Lampang Provincial Education Office, 2022)

สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง 7 สถานศึกษา ทำการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสาขาวิชาด้านอุตสาหกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ พาณิชยกรรม วิศวกรรมศาสตร์ และศิลปกรรม ตามบริบทของสถานศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนสาขาวิชาจัดการศึกษาระบบทวิภาคี การพัฒนาผู้เรียนโดยการฝึกประสบการณ์ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ โดยการมีส่วนร่วมกับสถานประกอบการ หน่วยงาน และองค์กรต่างๆ ซึ่งได้ดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และจากการสอบถามหัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของทุกสถานศึกษา พบว่าปัจจุบันสาขางานที่จัดการศึกษาระบบทวิภาคี

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

ไม่ครอบคลุมสาขางานที่สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปางเปิดทำการเรียนการสอนทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญและมีความสนใจศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนสายอาชีวศึกษามากขึ้น และเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นแรงผลักดันในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อเป็นการวางแผนและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปางต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง
2. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีการดำเนินการ ดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 6 คน หัวหน้างานความร่วมมือ จำนวน 6 คน ครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 329 คนและครูฝึกในสถานประกอบการ จำนวน 254 คน รวมจำนวน 595 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 2 คน หัวหน้างานความร่วมมือ จำนวน 2 คน ครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 130 คนและครูฝึกในสถานประกอบการ จำนวน 100 คน ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง รวมจำนวน 234 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูป (Krejcie and Morgan, 1970) และกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และข้อเสนอแนะของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Worakham, 2019) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบ่งออกเป็นด้านการวางแผน 15 ข้อ ด้านการจัดองค์กร 14 ข้อ ด้านการนำ 14 ข้อ ด้านการควบคุม 17 ข้อ รวมจำนวน 60 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง เป็นคำถามปลายเปิด (open end)

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่าข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

2) ผู้วิจัยดำเนินการยื่นขออนุญาตการวิจัยในมนุษย์ต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

3) ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปางในการขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

4) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 234 ฉบับ พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ให้แก่สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับแบบสอบถามคืนกลับมา จำนวน 234 ฉบับ คิดเป็น 100%

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนกลับมา เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

1.4.2 ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ซึ่งมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย Laphim, and Ruangmontri, 2014) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง สภาพการปฏิบัติในปัจจุบัน/สภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง สภาพการปฏิบัติในปัจจุบัน/สภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง สภาพการปฏิบัติในปัจจุบัน/สภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง สภาพการปฏิบัติในปัจจุบัน/สภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง สภาพการปฏิบัติในปัจจุบัน/สภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุป

1.4.4 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณคือ $PNI_{modified} = (I - D) / D$ โดย I (Important) หมายถึง สภาพปัจจุบัน และ D (Degree of success) หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์ ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงค่าดัชนี $PNI_{modified}$ จากมากไปหาน้อย ค่าดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องการได้รับการสนับสนุนหรือพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางในการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

ในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การยกร่างแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง โดยนำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มายกร่างแนวทางในการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

ส่วนที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

โดยการนำร่างแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ตรวจสอบ โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แล้วปรับร่างแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเพื่อยืนยันความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง และมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประเด็นการสนทนากลุ่มและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

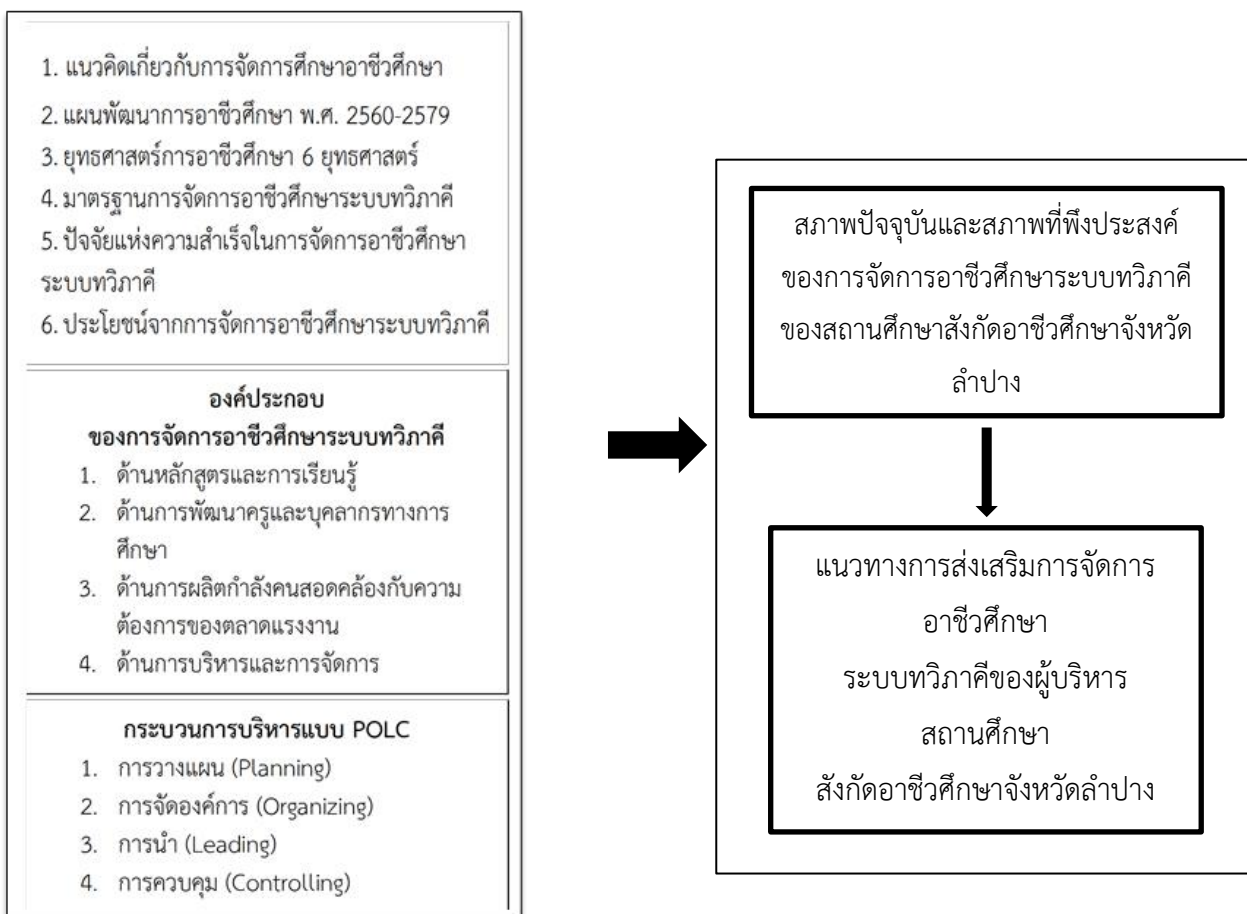
ผู้วิจัยดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเหมาะสมของร่างแนวทางฯ ที่ผู้วิจัยร่างขึ้น ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลในการจัดสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิ มาพิจารณาค้นหาประเด็น และปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำมาจัดทำเป็นแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

รายการ	สภาพ		แปลผล	สภาพที่พึง		แปลผล
	ปัจจุบัน			ประสงค์		
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
1.ด้านการวางแผน (P-Planning)	2.65	0.91	ปานกลาง	4.28	0.69	มาก
2.ด้านการจัดองค์กร (O-Organizing)	2.62	0.93	ปานกลาง	4.31	0.67	มาก
3.ด้านการนำ (L-Leading)	2.60	0.95	ปานกลาง	4.32	0.68	มาก
4.ด้านการควบคุม (C-Controlling)	2.62	0.95	ปานกลาง	4.34	0.66	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.62	0.93	ปานกลาง	4.31	0.68	มาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวม

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x}$ = 2.62 และ S.D. = 0.93) สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x}$ = 4.31 และ S.D. = 0.68)

รายการ	PNI _{modified}	ลำดับที่
1. ด้านการวางแผน (P-Planning)	0.62	4
2. ด้านการจัดองค์กร (O-Organizing)	0.65	3
3. ด้านการนำ (L-Leading)	0.67	1
4. ด้านการควบคุม (C-Controlling)	0.66	2

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวม

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นด้านการนำ เป็นลำดับที่หนึ่ง (PNI_{modified} = 0.67) ด้านการควบคุม เป็นลำดับที่สอง (PNI_{modified} = 0.66) ด้านการจัดองค์กร เป็นลำดับที่สาม (PNI_{modified} = 0.65) และด้านการวางแผน เป็นลำดับที่สี่ (PNI_{modified} = 0.62)

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า

ผลการหาแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง พบว่า

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

แนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ประกอบด้วย 28 แนวทาง ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน 7 แนวทาง ได้แก่

1) สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2) สถานศึกษาและสถานประกอบการนำข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบายกลยุทธ์ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทั้งในระยะสั้นและระยะยาว 3) สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการจัดทำหลักสูตรและแผนการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ 4) สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่องให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี 5) สถานศึกษามีการจัดทำรายวิชาในหลักสูตรตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ 6) สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของท้องถิ่น และ 7) สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการจัดฝึกอบรมเทคนิคการสอนงานแบบ On The Job Training ให้กับครูฝึกในสถานประกอบการ

2.2 ด้านการจัดองค์การ 6 แนวทาง ได้แก่

1) สถานศึกษามีการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบสอดคล้องแผนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2) สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการจัดทำพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ 3) สถานศึกษาดำเนินโครงการจัดสัมมนาร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อร่วมกันกำหนดคุณสมบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา 4) สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ ในการจัดสรรและบริหารจัดการด้านงบประมาณ 5) ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานให้เพียงพอและสามารถดำเนินงานได้ครบตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และ 6) สถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมและอบรมครูฝึกในสถานประกอบการให้มีจำนวนเพียงพอกับผู้เรียน

2.3 ด้านการนำ 9 แนวทาง ได้แก่

1) ผู้บริหารกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมการฝึกทักษะและประสบการณ์ตรงให้กับบุคลากรสถานศึกษา สถานประกอบการ ร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทั้งในปัจจุบันและอนาคต 2) ผู้บริหารส่งเสริมครูผู้สอนนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลมาจัดการเรียนการสอน และสามารถจัดการเรียน การสอนผ่านระบบออนไลน์เพื่อเติมเต็มความรู้และสมรรถนะวิชาชีพที่จำเป็นให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในระหว่างการฝึกอาชีพ 3) ผู้บริหารพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายมิติ เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่รอบด้าน 4) ผู้บริหารมีการส่งเสริมการเปิดสาขางานใหม่ที่มีความทันสมัยกับสถานการณ์ปัจจุบัน 5) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ 6) ผู้บริหารส่งเสริมครูฝึกในสถานประกอบการทั้งด้านความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนหรือทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ 7) ผู้บริหารมีการส่งเสริมการจัดโครงการพัฒนาครูผู้สอน ครูฝึกในสถานประกอบการและบุคลากรตามสายงาน

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

อย่างต่อเนื่อง 8) ผู้บริหารเข้าใจสภาพที่แท้จริงของสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อสามารถกำหนดแผนการดำเนินงานและกรอบเวลาในการทำงานที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้จริง และ 9) ผู้บริหารให้รางวัลและยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษาที่รับผิดชอบตามผลงาน

2.4 ด้านการควบคุม 6 แนวทาง ได้แก่

- 1) ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา
- 2) ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีทักษะด้านการทำงานเป็นทีมและมีภาวะผู้นำ
- 3) ครูฝึกในสถานประกอบการได้รับการพัฒนาความรู้และเจตคติที่ดีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- 4) สถานศึกษามีการวิเคราะห์ swot เพื่อตรวจสอบแนวโน้มความต้องการแรงงานของตลาดแรงงาน และนำมาวางแผนจัดทำหลักสูตรและแผนการฝึกอาชีพ
- 5) สถานศึกษามีการวิเคราะห์ swot เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร แผนการฝึกอาชีพและผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนำมาวางแผนจัดทำหลักสูตรและแผนการฝึกอาชีพ
- และ 6) ผู้บริหารกำกับติดตามการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

ในขั้นตอนดังกล่าวนี้เป็นการตรวจสอบเพื่อยืนยันความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การยกร่างแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1) นำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มายกร่างแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

2) นำร่างแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปางเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสมของแนวทางและการใช้ภาษา

3) นำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเป็นร่างแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

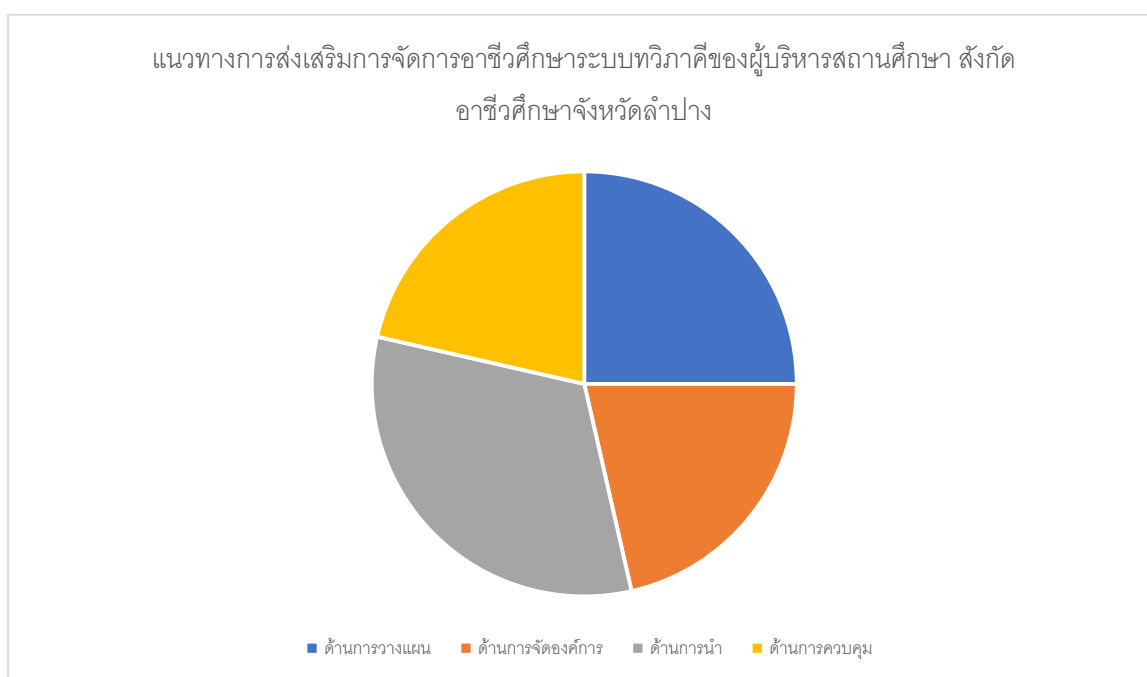
ส่วนที่ 2 การตรวจสอบเพื่อยืนยันความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

การตรวจสอบเพื่อยืนยันความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง เป็นการนำร่างแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

7 คน ตรวจสอบโดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แล้วปรับร่างแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ได้แนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ทั้งหมด 28 แนวทาง แบ่งได้เป็น ด้านการวางแผน 7 แนวทาง ด้านการจัดองค์การ 6 แนวทาง ด้านการนำ 9 แนวทาง และด้านการควบคุม 6 แนวทาง ดังแผนภูมิวงกลมต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ข้างต้น ผู้วิจัยนำเสนอข้อค้นพบและประเด็นสำคัญที่น่าสนใจมาทำการอภิปรายผล ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปางในด้านการนำมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = 0.95) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ยังไม่มีแผนการจัดการเรียนการฝึก การวัดและประเมินผลที่ยังไม่มีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งเกิดจากบริหารงานภายในสถานศึกษาเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Laphim, 2019) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่าสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาระบบ

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

ทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปางในด้านการควบคุมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.66) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ได้รับนโยบายให้จัดทำแผนกลยุทธ์ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีที่ค่อนข้างสมบูรณ์มีผลทำให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีมากขึ้นและเข้ามามีบทบาทในการควบคุมดูแลการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Laphim, 2019) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นค่าดัชนีความต้องการจำเป็นพบว่าในด้านการนำมีค่าดัชนีมากที่สุด (PNI_{modified} = 0.67) อภิปรายผลได้ว่า ด้านการนำ ผลการศึกษาพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในกระบวนการการดำเนินการ ยังไม่มีแผนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่ยังไม่มีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งเกิดจากบริหารงานภายในสถานศึกษาและการเข้ามามีบทบาทด้านการนำเองผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Kaewkahlong, 2021) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัย ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่าปัจจัยทางการบริหารของวิทยาลัยในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัย ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนครอยู่ในระดับปานกลาง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าได้แนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ได้แนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ทั้งหมด 28 แนวทาง แบ่งได้เป็น ด้านการวางแผน 7 แนวทาง ด้านการจัดองค์การ 6 แนวทาง ด้านการนำ 9 แนวทาง และด้านการควบคุม 6 แนวทาง สามารถอภิปรายแต่ละด้านได้ ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการวางแผนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างชัดเจน มีการดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของ Office of the Vocational Education Commission ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Laphim, 2019) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่าแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางการพัฒนากำหนดแนวทางการประเมินผู้เรียนให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกัน จัดทำแผนการเรียนและกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

2.2 ด้านการจัดองค์การ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการในการกำหนดคุณสมบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและสามารถดำเนินงานได้ครบตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ (Laphim, 2019) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่าแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี ในด้านคุณภาพการบริหารจัดการ มีแนวทางการบริหารจัดการด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ กระบวนการปฏิบัติงานและข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ พัฒนาระบบการจัดการ หลักสูตร ที่ทันสมัยก้าวทันกับเทคโนโลยี พัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการบริหารจัดการด้านการศึกษา ความรู้ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับรายวิชาที่เรียน

2.3 ด้านการนำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมการฝึกทักษะให้กับบุคลากรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ (Laphim, 2019) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่าแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในด้านคุณภาพการบริหารจัดการมีแนวทางในการนำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มาใช้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ

2.4 ด้านการควบคุม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการวิเคราะห์แนวโน้มความต้องการแรงงาน และนำมาวางแผนจัดทำหลักสูตรและแผนการฝึกอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยบางประเด็นของ (Gatethai, 2013) ในการวิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคภาคเหนือตอนล่าง พบว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นได้แก่ พัฒนาความรู้และทักษะในการวางแผนการจัดอาชีวศึกษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เสริมสร้าง เครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการสร้างความรู้ความเข้าใจอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแก่สถานประกอบการและผู้ปกครองนักเรียน นักศึกษา

สรุป

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปางอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปางอยู่ในระดับมาก และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นด้านการนำเป็นลำดับที่หนึ่ง ด้านการควบคุมเป็นลำดับที่สอง ด้านการจัดองค์การเป็นลำดับที่สาม และด้านการวางแผนเป็นลำดับที่สี่

2. การหาแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง เป็นการศึกษาโดยประยุกต์ใช้กระบวนการบริหารแบบ POLC ประกอบไปด้วย 28

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

แนวทาง โดย ด้านการวางแผน มี 7 แนวทาง ด้านการจัดองค์การ มี 6 แนวทาง ด้านการนำ มี 9 แนวทาง และด้านการควบคุม มี 6 แนวทาง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ ที่ 1 พบว่าสภาพปัจจุบันของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปางอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปางอยู่ในระดับมาก และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นด้านการนำเป็นลำดับที่หนึ่ง ด้านการควบคุมเป็นลำดับที่สอง ด้านการจัดองค์การเป็นลำดับที่สาม และด้านการวางแผนเป็นลำดับที่สี่ ดังนั้นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดลำปางควรนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันมากไปปรับใช้เพื่อการวางแผนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ ที่ 2 พบว่าแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ประกอบไปด้วย 28 แนวทาง โดย ด้านการวางแผน มี 7 แนวทาง ด้านการจัดองค์การ มี 6 แนวทาง ด้านการนำ มี 9 แนวทาง และด้านการควบคุม มี 6 แนวทาง ดังนั้นสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ควรนำรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทั้ง 28 แนวทางไปปรับประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่นและความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดตั้งและกลไกการประสาน ส่งเสริม เครือข่ายที่เหมาะสมเพื่อการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

References

- Gatethai, P. (2013). *Strategy Development for Dual Vocational Training Management in Technical College in the Lower Northern Region*. (Doctoral Dissertation). Kamphaeng Phet Rajabhat University. Kamphaeng Phet.

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

- Kaewkahlong, N. (2021). *Administrative Factors Influencing the Effectiveness of Educational Management of DUAL VOCATIONAL EDUCATION in Colleges under the Sakon Nakhon Provincial Vocational Education*. (Master's Thesis). Sakon Nakhon Rajabhat University. Sakon Nakhon
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.
- Lampang Provincial Education Office. (2022). *Lampang Province Educational Development Plan 2023 – 2027*. Lampang: Lampang Provincial Education Office.
- Laphim, S. (2019). *Development of Guidelines for Excellence of Dual Vocational Education of Udonthani Vocational Education*. (Master's Thesis). Maha Sarakham University. Maha Sarakham.
- Office of the Education Council. (2017). *National Education Plan 2017 – 2036*. Bangkok: PRIKWARN GRAPHIC CO., LTD..
- Laphim, S. & Ruangmontri, K. (2019). *Development of Guidelines for Excellence of Dual Vocational Education of Udonthani Vocational Education*. (Master's Thesis). Maha Sarakham University. Maha Sarakham.
- Thianthai, C. et al. (2022). *The Development of Capabilities and Uniqueness of Thai Vocational Labor in Three Focal Industries: An analysis of Thai Vocational Labor Journey Maps in the New Normal*. (Research Report). Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Worakham, P. (2019). *Educational Research*. Maha Sarakham: Taxila printing.